

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

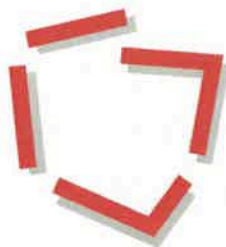
Stanowisko
Konwentu Powiatów Województwa Pomorskiego
w sprawie stworzenia podstaw prawnych do nieodpłatnego
przekazywania nieruchomości Skarbu Państwa na cele ochrony
ludności i obrony cywilnej

Malbork, 27.03.2026 r.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej, jednostki samorządu terytorialnego zostały zobowiązane do realizacji nowych zadań związanych z budową systemowych rozwiązań na rzecz ochrony ludności, w szczególności w zakresie tworzenia zaplecza logistycznego oraz infrastruktury służącej reagowaniu w sytuacjach kryzysowych.

Realizacja powyższych obowiązków ujawnia jednak istotną barierę systemową o charakterze prawnym i finansowym, polegającą na braku możliwości nieodpłatnego przekazywania nieruchomości Skarbu Państwa na cele ochrony ludności i obrony cywilnej. Problem ten ma charakter realny i bezpośrednio dotyczy wielu powiatów, które chcą realizować swoje obowiązki z zakresu ochrony ludności.

Podstawowa regulacja, dotycząca możliwości przekazania nieruchomości przez Skarb Państwa na rzecz JST zawarta została w art. 13 ust. 2 i 2a oraz art. 59 ustawy o z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1145 ze zm.), jednakże możliwość nieodpłatnego przekazania nieruchomości obwarowana jest obowiązkiem wykazania celu publicznego, który został wyraźnie zdefiniowany w art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami. W definicji tej nie przewidziano, aby celem publicznym była ochrona ludności i obrona cywilna. Brak takiego uwzględnienia powoduje, że niemożliwym jest skorzystanie z istniejącej regulacji dotyczącej nieodpłatnego przekazania nieruchomości, na rzecz jednostki samorządu terytorialnego, w przypadku gdy chce ona realizować na tej nieruchomości cele tworzenia zaplecza logistycznego oraz infrastruktury służącej reagowaniu w sytuacjach kryzysowych. Tak samo w ustawach szczegółowych np. art. 24 ust. 5 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2025 r. poz.

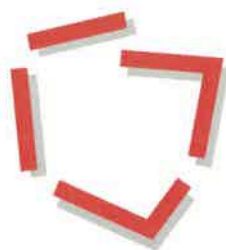
ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH

826 ze zm.) przewidziano sztywny katalog, kiedy możliwe jest nieodpłatne przekazanie nieruchomości przez KOWR na rzecz jednostki samorządu terytorialnego i nie uwzględniono w nim ochrony ludności.

Dla przykładu, w związku z realizacją zadań priorytetowych Programu OL i OC Powiat Chojnicki podjął działania, zmierzające do utworzenia kompleksu magazynowego stanowiącego zaplecze logistyczne dla działań ratowniczych i zabezpieczenia mieszkańców w sytuacjach kryzysowych, katastrofach, zdarzeniach masowych, gwałtownych zjawiskach atmosferycznych, przede wszystkim jednak w czasie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny. Na potrzeby realizacji tego zadania wskazana została część nieruchomości położonej w granicach miasta Chojnice, stanowiąca własność Skarbu Państwa i pozostającej w użytkowaniu wieczystym Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin. Pomimo że planowana inwestycja realizuje zadania ustawowe państwa w zakresie bezpieczeństwa ludności, obowiązujące przepisy nie przewidują możliwości nieodpłatnego przekazania nieruchomości na ten cel. W konsekwencji Powiat Chojnicki zmuszony byłby do nabycia prawa użytkowania wieczystego przedmiotowego gruntu na zasadach rynkowych.

W związku z obecną luką prawną dotyczącą możliwości nieodpłatnego przekazania nieruchomości na cele ochrony ludności i obrony cywilnej, każdy Powiat może znaleźć się w takiej samej sytuacji jak Powiat Chojnicki. W przypadku Powiatów, które, z różnych względów, nie będą posiadały środków umożliwiających nabycie nieruchomości na zasadach i cenach rynkowych, prawdopodobne jest, że odstąpią od realizacji projektów ochrony ludności lub znacząco wydłużą realizację, z uwagi na brak środków.

W praktyce oznacza to sytuację, w której jednostka samorządu terytorialnego, realizująca ustawowy obowiązek państwa w zakresie ochrony ludności, zmuszona jest ponosić koszty zakupu nieruchomości od podmiotu gospodarującego mieniem Skarbu Państwa, mimo że nieruchomość ta ma zostać przeznaczona wyłącznie na realizację zadań publicznych o charakterze bezpieczeństwa państwa.

ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH

Taki stan prawny prowadzi do nieuzasadnionego obciążenia finansowego samorządów oraz istotnie ogranicza tempo budowy infrastruktury ochrony ludności, która zgodnie z założeniami ustawodawcy powinna powstawać możliwie szybko i w sposób skoordynowany w skali całego kraju.

Wobec powyższego zasadne jest rozważenie wprowadzenia zmian legislacyjnych polegających na:

1. Umożliwieniu nieodpłatnego przekazywania jednostkom samorządu terytorialnego nieruchomości Skarbu Państwa, przeznaczonych na realizację zadań ochrony ludności i obrony cywilnej.
2. Jednoznacznym uznaniu infrastruktury ochrony ludności i obrony cywilnej za cel publiczny w rozumieniu przepisów o gospodarce nieruchomościami.
3. Wprowadzeniu uproszczonej procedury przekazania nieruchomości przeznaczonych pod schrony, magazyny, centra logistyczne i inną infrastrukturę reagowania kryzysowego.

Mając na uwadze znaczenie bezpieczeństwa lokalnych społeczności oraz konieczność zapewnienia samorządom adekwatnych narzędzi do realizacji ustawowych obowiązków, Konwent Powiatów Województwa Pomorskiego, zwraca się z uprzejmą prośbą o rozważenie podjęcia inicjatywy legislacyjnej w przedstawionym zakresie.

PRZEWODNICZĄCY
KONWENTU POWIATÓW
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
Marek Szczepański

